

הישן תחת המטה פרק שני סוכה כג.

עין משפט
נר מצוה

יד א ב מיו פ'ד מהל'
סוכה הל' ה טושיע'
א"ח טו' מרכט טעף צ:
מו ג מיו ט' הלכה טו'
טושיע' א"ח טו' תל
טעף יא:

לעני רש"י

לר"י"ר. דפנה.
בר"ש. גרידוס.
(ובפרט פירות הדפנה).

רבינו הנגאל

ואוקימנא ביכולה לעמוד
ברוח מצויה דיבשה ואניה
יכולה לעמוד ברוח מצויה
דיש, ור' עקיבא היא,
דאמר סוכה דירת עראי
בעינן, וקיימא לן כותיה.
פ"קא בראש האילן או
על גבי הגמלא שמה,
ואין עולין לה ביום
טוב. ואוקימנא לר' מאיר,
דהניא העושה סוכתו על
גבי בהמה, ר' מאיר
מכשיר, ור' יהודה פוסל,
משום דבעי סוכה דחוייא
ליה לשבעת ימי החג,
כדכתיב בסכות תשוב
שבעת ימים, והא אין
יכול לעלות לה ביום
טוב, דתנן אלו הן משום
שבות לא עולין באילן
ולא ורכבין על גבי בהמה.
ור' מאיר אמר לך, הא
נמי מדאורייתא חזיא ורכבין
גזרו בה. ת"ר עשאה
לבהמה דופן, ר' מאיר
פוסל ור' יהודה מכשיר,
שהיה ר' מאיר אומר כל
דבר שיש בו רוח חיים
אין עושין אותו לא דופן
לסוכה ולא לחי למבוי כו'.
מאי טעמא דר' מאיר, אמר
אביי גזירה שמת תמות
כו'. משום גזירה פוסל
מכלל דדופן מעליא הוא,
והא איכא רווחא דמכריסה
ועד ארעא. ושנינן דעבד
לה בהוצא ורפנא, ומשום
שלא תרבע תחתיה, תלאה
בכתבים כו'.

דתניא העושה סוכתו בראש הספינה. שפיר גרים צנתימא
בראש העגלה דפליגי נמי בראש העגלה כדפרשי' לעיל
(דף כא: גד"ה שאין) ולא כמו שפיר' ר"ת בפ"ק (דף י: ושם גד"ה
העושה): ע"ל גבי בהמה. פ"ה נתן לתמות על צ' סוקים להיותם

קרקעית הסוכה ועשה למעלה מחילות
וקיץ רבי יהודה פוסל ומתקן קשה
לפ"ה דמתניתין דלעיל (דף כא: גבי
סמך סוכתו צנרעי המטה כדפי'
לעיל וי"מ דהכא לאו צנרעטלטל הסכך
על גבי הבהמה דל"כ למה לי קרא
לר' יהודה תיפוק ליה משום דאין
לה קצע כדפרשימ' לעיל אלא העמיד
סוכה על ד' קונדסים וסמך עליהם
הסכך והכניס שם הבהמה ועשה
ללה חזית לשבעה דאין עולין על
גבי הבהמה ציוס טו':

סוכה הראויה לשבעה. מהאי
טעמא נמי היה פוסל
צסוכה על גבי אילן: ורבי יהודה
מכשיר. שזלל סמך הסוכה על גבה
איירי דל"כ הוילא לא כסמכה ככרעי
המטה: ולא גורא אקבר. כשהמת
מונח צקצר מניחין על הקצר אכן
גדולה לתמוס את חללה והוא נקרא
גולל כדמוכח צמסכת חלות פרק
ט"ו [מ"ח] דתנן קורה שעשאה גולל
לקצר צין מוטה על ידה צין עומד
אין תמא אלא כנגד הפתח ועוד
תניא צמספתא דלהלות [פס"ו ע"ש] גל
של צרורות גולל ו לקצר הנוגע צמוכו
עד ארבעה טפחים תמא צדרי רבי
יהודה וחכמים אומרים אינו תמא
אלא סדר הפנימי זורכו של קצר
שמעמ דנקרא גולל מה שסוות החלל
ועוד תניא צמספתא דלהלות סוף
פרק ו' (ע"ה) שמי אצניס גדולת של
ארבעה טפחים שעשאן גולל לקצר
המאהיל על גבי שתייה תמא ניטלה
אחת מהן המאהיל על גבי שניה
טהור מפני שיש לטומאה דרך שתלא
מכל הני משמע שמת הגולל כולו
חלל ואע"ג דצפ' צהמה המקשה (חולין
דף ע"ב) נפקא טומאת הגולל מדכתיב
על פני השדה דמשמע דאין דבר על
גבי הגולל ועומד מגולה על פני
השדה זימנין דאינו מגולה כי היא
דגל של צרורות דאינו תמא אלא סדר
הפנימי ודופק הנוכח ככל מקום עס
הגולל הם אצניס שהגולל נשען עליהם
דמתן פרק צ' דלהלות [מ"ד] ואיזהו
דופק את שהגולל נשען עליו אכל
דופק דפקין טהור דפעמים מניחין
אכן לסמוך אותה שהגולל נשען עליה
והיא נקראת דופק דפקין ורין
לקדקק הא דאמר פ' העור והרטוב
(חולין דף ק"ב): דגולל מטמא צמגע
וצאהל הידי דמי צשלמא מגע אפשר

הואיל ואם ינטל האילן נופל קרקעית
צמיתת שמים צצארין אין עולין לה ציוס טו' צמשתמש צצאילן:
גמ' לא כלוס היא. דלפי' דירת עראי לא הויא: שאינה מצויה
דיבשה. הוי כרוח מצויה דים: יקולה לעמוד כרוח שאינה מצויה
דיבשה. דהיינו רוח מצויה דים דכולי
עממא כו' אף ע"ג דאינה עומדת
כרוח שאינה מצויה דים דלפי' למאן
דבעי סוכה דירת קצע איכא: על
גבי בהמה. כגון נתן לתמות על שני
סוקים והם קרקעית הסוכה ועשה
למעלה מחילות וסך: הראוי לשבעה.
והשתא דגזור צנן אין עולין לה
נמלאת שאינה ראויה ליוס ראשון:
ולא פסין לציראות. דתנן צבעירוצין
(דף פ"א): עושין פסין לציראות ארבע'
דיומדין לצור צצרשות הרצים והצור
עמוק עשרה דהוא רה"ו ואין יכול
למלאות ממנה אלא אם כן מוקף
מחילות ומפני צהמות עולי רגלים
התירו המחילות צצרבעה דיומדין
לארבע פיאות ואמר ר' מאיר דלא
עבדין חלל מהיך צבעלי חיים וטעמא
מפרש לקמן: ולא גולל לקצר. כלומר
אם עשאוהו יסיפו לארונו של מת אין
שם גולל עליו לטמא דלמרי' צבהמה
המקשה דגולל מטמא צמגע וצמשא
וצאהל דתניא (חולין דף ע"ב) על פני
השדה לצרוס גולל ודופק: ור' יוסי
הגלילי. מפרש לקמיה' טעמא: גורה
שמת תמות. הבהמה ציוס טוב ותפול
ואין כאן דופן וממלא צטל ממצות
סוכה ולקמיה [גמ'] פריך וצגולל דקולל
היא מאי טעמיה: קשור. דליכא
למיחש שמת תצרח: דכולי עממא.
צין לצאני צין לרבי זירא מכשיר
רבי מאיר: דאי נמי יום. ופול
יש צננלמו עשרה: מיסה לא צכיהא.
ואפילו רבי מאיר לא פסיל: והאיכא
רווחא. דציני כרעי שהיא פירצה
ואפי' כשהיא חיה: דעבדי ליה.
גדר צין רגליה: צנולא ודפנא.
הואל לולבי דקל. דפנא ענפי עץ
סקורין לורי"ר וגדל צו פרי סקורין
צאני"ש: רבעה. רוצנא: אשלי.
חצלים: הא מסיחה צאשני מלעיל
ואם תמות אינה נופלת: זימנא דמוקי
לה פחוס מג' כו'. פעמים שאין
צנצוהה של צהמה אלא צבעה ומשהו
וסוכה עשרה דקאי לה צפחות
משלשה סמוך לסכך ואמרינן לצוד:
וכיון

זה הכלל כל שינטל האילן ויכולה לעמוד
כפני עצמה כשרה ועולין לה ביום טוב:
גמ' מני מתניתין רבי עקיבא היא דתניא
העושה סוכתו בראש הספינה רבן גמליאל
פוסל ור"ע מכשיר מעשה ברבן גמליאל
ור"ע שהיו באין בספינה עמד ר"ע ועשה
סוכה בראש הספינה למחר גשבה רוח
ועקרתה אמר לו רבן גמליאל עקיבא היכן
סוכתך אמר אביי דכולי עלמא "היכא
דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה
לא כלום היא יכולה לעמוד בשאינה מצויה
דיבשה כ"ע לא פליגי דכשרה כי פליגי
בריכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה ואינה
יכולה לעמוד" (ברוח שאינה מצויה דיבשה)
רבן גמליאל סבר סוכה דירת קבע בעינן
וכיון דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דים
לא כלום היא ר"ע סבר צסוכה דירת עראי
בעינן וכיון דיכולה לעמוד ברוח מצויה
דיבשה כשרה: או על גבי גמל כו': מתני'
מני רבי מאיר היא דתניא העושה סוכתו
על גבי בהמה ר"מ מכשיר ורבי יהודה פוסל
מ"מ דרבי יהודה אמר קרא יחג הסוכות
תעשה לך שבעת ימים צסוכה הראויה
לשבעה שמה סוכה סוכה שאינה ראויה
לשבעה לא שמה סוכה ורבי מאיר הא נמי
מדאורייתא מחזא חזיא ורבנן הוא דגזרו בה
עשאה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל
ור' יהודה מכשיר שהיה צרבי מאיר אומר
כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו
לא דופן לסוכה ולא לחי למבוי ולא פסין
לביראות ולא גולל לקבר משום רבי יוסי
הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי
נשים מ"מ דר' מאיר אביי אמר שמת תמות
רבי זירא אמר שמת תברח בפיל קשור כולי
עלמא לא פליגי דאי נמי מיית יש בנבלתו
י' כי פליגי בפיל שאינו קשור למאן דאמר
שמת תמות לא חיישינן למאן דאמר גורה
שמת תברח חיישינן למאן דאמר שמת
תמות ניחוש שמת תברח אלא בפיל שאינו
קשור כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בבהמה
קשורה לבו"ד גורה שמת חיישינן לבו"ד
גורה שמת תברח לא חיישינן ולמאן דאמר גורה שמת תברח
ניחוש שמת תמות "מיתה לא שכיחה והאיכא רווחא דביני בניי דעביד ליה בהוצא
ודפנא ודלמא רבעה דמתוחה באשלי מלעיל ולמאן דאמר גורה שמת תמות
נמי הא מתוחה באשלי מלעיל זמנין דמוקים בפחות משלשה סמוך לסכך
וכיון

(א) לעיל ז: (ב) ז"ל כרוח
מצויה דים כן גירסת
מוספות לעיל ז: ד"ה
העושה וכו' הא"ש
והר"ן (א) ג' נלקמן (א):
(ד) עירובין מד. ז: (ה) ג'ש
טו: (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא)
ג. (כ) (כד דף ט) (ט) ג'ש
שעשאו גולל, (י) (י"ל
שליש, (ט) ופע"ע מוס'
צרכות יט: ד"ה מדלגן
וכו').

תורה אור השלם

1. חג תשבת תעשה לך
שבעת ימים באספך
מגורך ומיפקדי:
דברים טו יג

מוסף רש"י

בראש הספינה. שהיא
גבוהה מאד, כספינת הים
שהן גדולות והרוח חלה
ועוקמה (ועיל ז').

מן הזד אלא צאהל מאי אריא משום גולל תיפוק ליה משום שהקצר סתום ותניא צנזיר פ'
סתום דלמרי' טומאה צוקעת ועולה צוקעת ויורדת ואין לומר דלצלטרין היכא דאין המת צקצר דאי לימיה אם כן לא מטמא משום גולל
דלפי' כי אימיה יש מקום לטומאה ללאות לא מטמא ואין לומר נמי כגון צדולט חוץ לקצר דהא מה שחזן לקצר טהור כדקאמרינן אין
טמא אלא כנגד הפתח דהא דקתני סיפא עשה ראשה גולל לקצר אין טמא אלא עד ארבעה טפחים היא כשתמנה על הקצר מעומד
איירי דכולה כנגד הפתח ועד ארבעה דקתני היינו צנצוהה דומיא דהאיך דגל של צרורות לרבי יהודה ומיהו מניין לנימיר דלצלטרין
למאהיל על הגולל כנגד מחילות הקצר שהגולל מונח עליהם דלע"פ שאין מאהיל כנגד חלל הקצר טמא משום דמאהיל על הגולל דאם
אין שם גולל טהור: בפי' קשור בו"י ע"מא א"א פליגי. לשון הס"ס משונה כאן משאר מקומות דרבי זירא ואצי' תרוייהו מפרשי טעמא
דרבי מאיר והוה ליה לנימיר מאי צניייהו והוא מפרש והולך צנשון פליגי: ולא מאן דאמר שמת תמות ניחוש שמת תברח. דלע"ג למאן דאמר
שמת תצרח נמי על כרך ר' יהודה דמכשר לא חיש מ"מ אצי' אליצא דר"מ דחיש לנימיה דלא שכיחא כ"ש דיש לו לחוש לשמת תצרח דשכיחא:
דמיא